

v praxi. V modelech „přidané hodnoty“ jsou skutečná testová skóre často porovnávána s očekávanými výsledky a třídy a školy, které přesáhnou tyto očekávané hodnoty, jsou považovány za pozitivní důkaz efektivity výuky. Modely vycházející z „přidané hodnoty“ mohou být užity k identifikaci učitelů a škol, které dosáhly očekávaného nárůstu i přes různé náročné okolnosti. Je důležité poznamenat, že tyto modely se stále vyvíjejí, a tak mohou obsahovat i chyby (Koretz, 2008), třebaže jsou považovány za spravedlivější oproti modelům, které používají dále nezpracované výsledky, z nichž je vypočítáván průměr. Není vhodné vytvářet pořadí škol s využitím přidané hodnoty, tento model by mohl sloužit spíše k identifikaci škol, kde žáci dosahují výrazně lepších nebo horších výsledků.

Posílit roli krajů a obcí ve zlepšování kvality

Hodnotící tým dospěl k názoru, že existuje prostor pro posílení role krajů a obcí ve zlepšování kvality. Při monitorování kvality jimi zřizovaných škol kraje i obce vycházejí do značné míry z externího hodnocení škol prováděného ČŠI. Mají ovšem tendenci omezovat svou roli ve zkvalitňování úrovně škol na kontrolu dodržování administrativních opatření, na to, jak škola hospodaří s finančními prostředky a na hodnocení ředitelů škol. Hodnotící tým se domnívá, že kraje a obce by měly výrazně posílit svou kapacitu v oblasti řízení kvality ve vzdělávání a vypracovat rámce zlepšování kvality škol. To by mohlo zahrnovat identifikaci potřeb škol a zdrojů nezbytných k podpoře procesu zlepšování jednotlivých škol (např. na základě zjištění inspekcí ČŠI).

Jeden relevantní aspekt se vztahuje k vymezení odpovědnosti mezi krajem a jemu příslušnými obcemi. Je třeba, aby obě úrovně spolu lépe komunikovaly. Například obec na požádání zpracuje výroční zprávu popisující výkon a kontext škol, kterou předají příslušnému kraji. Záměrem je, aby každý kraj nejen řídil střední a speciální školy, ale také monitoroval, jak obce plní své povinnosti ve vzdělávání. Další prioritou je vybudovat kapacitu obcí kontrolovat školy a zpracovávat koncepce jejich zlepšování. Je možné zformulovat kompetenční profily pro úředníky obecních úřadů, kteří zodpovídají za školy, a připravit pro ně odpovídající vzdělávání. Také je možné podporovat vytváření kontaktních sítí (networking) obecních úřadů se zaměřením na zajištění kvality škol a jejich zlepšování, což zvýší kapacitu škol a posílí sdílení příkladů dobré praxe. V kanadském Ontariu existuje sdílený rámec pro řízení škol, zpracovaný na základě výzkumů a určený ředitelům škol a vedoucím úředníkům školských úřadů. Tento rámec byl vytvořen společným úsilím ministerstva školství s profesními asociacemi ředitelů škol a školských úřadů. V tomto rámci je identifikováno pět základních oblastí kompetencí k řízení kvality škol: stanovení směru rozvoje, budování vztahů a profesní příprava, rozvoj organizace, uskutečnění vzdělávacího programu a určení zodpovědnosti (viz www.education-leadership-ontario.ca/content/framework).

Na národní úrovni by mohlo být užitečné vypracovat přehled přístupů k řízení školy v jednotlivých krajích. To by mohlo podpořit identifikaci dobré praxe a její sdílení. Národní testy, které jsou v současnosti připravovány, také mohou posloužit jako měřítko k porovnání výkonu krajů a obcí. Pečlivá analýza výsledků může pomoci identifikovat jak potenciální nedostatky ve výkonu, tak i příklady zlepšení výkonu škol. Je samozřejmé, že to bude zásadní informace k přijetí opatření v určitých obcích. ČŠI a krajské úřady by měly identifikovat obce, které zajišťují zlepšování výkonů žáků, poučit se z těchto příkladů a rozšiřovat tuto informaci v systému.